

ОБЩИНА РАЗЛОГ

ИНТЕГРИРАН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ Дигитално образование - Резюме

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

ВЪВЕДЕНИЕ

URBACT

Вече повече от 15 години програмата URBACT е програма за европейско териториално сътрудничество, насочена към насърчаване на устойчивото и интегрирано градско развитие в градовете из цяла Европа. Тя е инструмент на Кохезионната политика и се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие, 28-те държави членки, Норвегия и Швейцария. Мисията на URBACT е да подпомага градовете да работят заедно и да разработват интегрирани решения на общи градски предизвикателства чрез съвместни мрежи, обмен на опит, извличане на поуки и идентифициране на добри практики за подобряване на градските политики. URBACT IV (2021–2027) е разработена с цел да продължи насърчаването на устойчивото интегрирано градско развитие.

URBACT

Driving change
for better cities

Metacity

Virtual Solutions
for Real People

Мрежата METACITY обединява технологично ориентирани градове и организации в Европа, които вече са поели по пътя на дигитализацията на градската среда – а някои дори са нейни лидери в собствените си държави, включително в сферата на IoT. Те желаят да надградят върху постигнатото и върху научените уроци по време на пандемията, за да посрещнат новите дигитални предизвикателства, като предвиждат промените вместо да реагират постфактум, и използват нови дигитални инструменти за улесняване на гражданското участие в (мета)услугите на бъдещето. Проектът Metacity има за цел да повиши конкурентоспособността на малките и средни градове с технологична насоченост, като се възползва от

възможностите, които метавселената предоставя за подобряване на ефективността на услугите и удовлетвореността на гражданите. Чрез интегрирането на технологии на метавселената градовете могат да създават потапящи дигитални среди за образование, здравеопазване, туризъм и обществени услуги, позволявайки по-ефективна комуникация, дистанционен достъп до услуги и персонализирани преживявания, което поставя малките градове наравно с големите. Градското планиране, базирано на метавселената, стимулира иновациите, икономическия растеж и гарантира достъп на гражданите до най-съвременни решения, като в крайна сметка подобрява качеството им на живот.

Какво представлява Метавселената и какво означава тя за обикновените хора?

В базовото проучване на проекта MetaCity водещият експерт Eurico Neves дава следната дефиниция: „В съвсем разговорни термини ‘метавселената’ представлява виртуална, компютърно създадена вселена: мрежа от 3D виртуални светове, фокусирани върху социални и икономически взаимодействия, които могат да бъдат изследвани чрез устройства като VR-очила. В метавселената можете да карате болид от Формула 1, да плувате през океана или да вървите по тясна дървена дъска на 200 метра височина. Но можете и да се разходите в дигитален близък на своя град и да преживеете – почти като в реалния свят – как ще изглеждат новите градски разработки, след което да ги одобрите или отхвърлите. В този смисъл тя може да бъде ключов инструмент за гражданско участие и ангажираност.“

ТЕКУЩА СИТУАЦИЯ

ОБЩИНА РАЗЛОГ

Разположена в югозападна България, на 155 км южно от столицата София, община Разлог граничи с два от трите национални парка в страната – Рила и Пирин. Национален парк „Пирин“ включва и резерват „Баяви дупки – Джинджирица“, обект от Списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО. Икономиката на Разлог се задвижва от търговия, туризъм (включително ски, голф, СПА и уелнес, планински преходи и културен туризъм), преработваща промишленост, високотехнологични сектори, възобновяема енергия и селско стопанство. Със своите впечатляващи ландшафти, богато биоразнообразие и запазена природа, Разлог е ключов център за екологичен и планински туризъм. Трайният снежен покрив, заедно със съседния Банско, прави региона водеща дестинация за зимни спортове. Туризмът е добре разпределен между градския център, периферните райони и околните села. Преработващата индустрия, концентрирана в град Разлог, е специализирана в производството на пелети, дървопреработване и мебелна продукция, строителни материали и електронни компоненти. През 2024 г. в общината беше реализирана най-голямата инвестиция в батерийни системи в

Югоизточна Европа. Фотоволтаична електроцентрала с мощност 33 MW, разположена край Разлог, е оборудвана със система за съхранение на енергия от 55 MWh, което значително повишава ефективността и надеждността на възобновяемата енергия. Селското и горското стопанство имат значителен потенциал за развитие, особено в областта на биологичното земеделие, което е тясно свързано с развитието на селския туризъм. Макар че пикът на мащабното строителство беше преди 2009 г., инвестициите и продажбите в недвижими имоти остават важна част от местната икономика. С над 50% дял на хората с висше образование, общината продължава да инвестира в образование и „умни“ технологии, за да укрепи своите шест ключови икономически сектора. Разлог е ангажиран с насърчаването на иновациите и устойчивия растеж чрез образование и технологичен напредък. Нивото на безработица е 6.9% и засяга основно млади хора, които търсят първа работа. В отговор на това са въведени обучителни програми за повишаване на продуктивността и за подпомагане на младите хора да намерят подходящия сектор, в който да приложат своите умения.

ОБРАЗОВАНИЕТО В РАЗЛОГ

Община Разлог е водещ образователен център, известен със своите силни иновативни академични програми, отдаден преподавателски състав и значим принос към местната общност. Училищата тук осигуряват висококачествено образование, подготвяйки учениците за успех и затвърждавайки ролята на Разлог в образователния пейзаж на България.

Сред тях Средно училище „Братя Петър и Иван Каназиреви“ изпъква като стълб на образователното качество, предлагащ иновативно обучение, богата учебна програма и фокус върху развитието на учениците. То насърчава академичните постижения, лидерските умения и ангажираността към общността, оформяйки следващото поколение.

Държавни училища

Държавните училища в Разлог са ориентирани към професионално образование, като професионалните гимназии изпълняват ролята на ключови центрове за обучение.

Общински училища

Общинските училища получават държавно финансиране въз основа на броя ученици, размера на паралелките и вида на училището.

Институция	Брой класове			Брой ученици		
	Учебна година		Промяна	Учебна година		Промяна
	22/23	23/24		22/23	23/24	
НУ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ" – РАЗЛОГ	7	7	0	127	129	2
НУ "ЯНЕ САНДАНСКИ" – РАЗЛОГ	6	7	1	110	124	14
ОУ „НИКОЛА ПАРАПУНОВ“ – РАЗЛОГ	17	17	0	396	406	10
ОУ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ" С. БАЧЕВО	7	7	0	92	92	0
ОУ "БРАТЯ МИЛАДИНОВИ" С. ЕЛЕШНИЦА	7	7	0	80	74	-6
ОУ "НЕОФИТ РИЛСКИ" С. ГОРНО ДРАГЛИЩЕ	6	6	0	70	65	-5
ОУ "СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ" С. БАНЯ	12	11	-1	205	187	-18
СУ „БРАТЯ КАНАЗИРЕВИ“ – РАЗЛОГ	26	26	0	590	615	25
ПГ „НИКОЛА СТОЙЧЕВ“ - РАЗЛОГ	10	10	0	194	197	3
ПГ ПО ТРАНСПОРТ - РАЗЛОГ	15	15	0	282	296	14
ПГ ПО МЕХАНИЗАЦИЯ НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО – РАЗЛОГ	10	10	0	254	251	-3
Общо:	123	123	0	2400	2436	36

Според Плана за интегрирано развитие на община Разлог 2021–2027 са идентифицирани три основни стратегически цели:

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2

Човешки капитал: Подобряване на жизнената среда и качеството на живот чрез облагородяване на обществените и публичните пространства и предоставяне на качествени публични услуги от компетентна и добре подготвена общинска администрация.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

Икономическо развитие: Развитие на местната икономика, насърчаване на предприемачеството и иновациите чрез използване на специфичния местен потенциал.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3

Опазване на околната среда и развитие на техническата инфраструктура: Постигане на екологично развитие на територията чрез опазване на околната среда, развитие и модернизация на техническата инфраструктура и прилагане на мерки за справяне с климатичните промени.

ФАКТОРИ НА СРЕДАТА

Население:

18 966 души, като 68.9% са в трудоспособна възраст (15–64 г.), което осигурява стабилен трудов ресурс.

Младежи (0–14 г.):

13.9%, което подчертава необходимостта от дигитално образование.

Възрастни (65+):

17.1%, което увеличава потребността от социални услуги.

Градско срещу селско население:

59% живеят в общинския център, което налага подобрения в дигиталния достъп в селските райони.

Работна сила и растеж:

23.4% са в активна трудова възраст, но има спад на населението от –5.8%, което подчертава нуждата от адаптивно образование и професионално обучение.

АНАЛИЗ НА ФАКТОРИТЕ НА СРЕДАТА

Община Разлог се сблъсква с редица демографски и социално-икономически предизвикателства и възможности, които оказват влияние върху нейното развитие, особено в контекста на дигитализацията на образованието.

1. Демографска структура

Общината има население от 18 966 жители.

По-голямата част от населението (68.9%) е във възрастовата група 15–64 години – ключова за икономическата продуктивност, социалното развитие и демографската устойчивост. Тази група играе важна роля на пазара на труда, движи иновации и допринася значително за икономическия растеж.

Групата 0–14 години представлява 13.9%, което показва относително малък, но значим брой ученици, които ще се възползват от усилията за дигитализация на образованието.

Възрастното население (65+) е 17.1%, което предполага увеличаваща се нужда от социални услуги и междупоколенчески програми.

2. Разпределение град – село

59% от жителите живеят в общинския център, което означава, че инвестициите в инфраструктура (например дигитални образователни инструменти) ще окажат най-бърз ефект в градската част.

Селските райони могат да изискват допълнителен фокус върху достъпа до интернет и програми за дигитална грамотност.

3. Икономически и трудови фактори

23.4% от населението е в активна трудова възраст, което предоставя възможности за професионално обучение, предприемаческо образование и програми

за развитие на умения.

Отрицателният темп на населението (–5.8%) предполага дългосрочни предизвикателства, свързани с наличието на работна сила и намаляващия брой на учениците, което засилва необходимостта от адаптивни образователни политики.

4. Влияние върху дигитализацията на образованието

Застаряващата работна сила и демографският спад налагат необходимостта младите хора да се подготвят с дигитални умения, които да стимулират икономическия растеж и да привличат бизнес инвестиции.

Дигиталните инструменти могат да намалят разликите между градски и селски райони, осигурявайки равен достъп до качествено образование за всички ученици, независимо от местоживеенето им.

Предприемаческото и бизнес-ориентирано образование може да помогне за задържане на младите хора и да стимулира местното икономическо развитие.

Заклучение

Демографските тенденции в община Разлог подчертават значението на инвестициите в дигитално образование, развитие на работната сила и инфраструктура, за да се поддържа икономическият растеж и да се противодейства на демографските предизвикателства. Стратегическият фокус върху бизнес-ориентираното образование, обучението в дигитални умения и технологично подпомогнатото обучение ще помогне да се подготви младото поколение за бъдещи възможности и да се отговори на нуждите на пазара на труда.

STRENGTHS

- Относително висока ИТ грамотност и високо образователно ниво.
- Потенциал за развитие на образованието и туризма чрез алтернативни форми.
- Добър широколентов достъп в региона и наличие на обществени Wi-Fi точки.
- Относително високо ниво на използване на интернет и дигитални технологии от страна на местното население.
- Достатъчен капацитет на общинската администрация и местните участници за разработване и изпълнение на проекти и за привличане на финансиране от различни източници.
- Добра история на инвестиции в иновативни технологии в образователния сектор и наличие на ИТ предмети в учебните програми.
- Високо ниво на разбиране от страна на местното политическо ръководство за ползите от дигиталния преход и ясно изразена готовност за неговото прилагане.

WEAKNESSES

- Ниско ниво на внедряване на дигитални решения на всички нива, включително в публичната администрация, развитието и популяризирането на туризма, обществената сигурност, управлението на околната среда и др.
- Липса на достатъчни източници на данни за околната среда. Недостатъчна информираност сред местното население относно възможностите и ползите от дигиталния преход.
- Липса на достатъчно местни ресурси за инвестиране в тестване на иновативни дигитални решения.
- Недостатъчно инвестиции от частния сектор.
- Липса на достатъчно механизми за комуникация и сътрудничество между различните местни заинтересовани страни – местна власт, бизнес сектор, образование и неправителствени организации.

- Възможност за използване на ползите от дигиталния преход и иновациите в образованието, за да се подпомогне развитието на приоритетни сектори, които са ключови за местната икономика.
- Възможност за използване на ползите от дигиталния преход за решаване на дългогодишни местни предизвикателства, включително мониторинг на качеството на въздуха, събиране на екологични данни, опазване на местни активи и ресурси и др.
- Дигиталните иновации (VR, AR, решения за „умен град“) са приоритетни и се подкрепят от редица налични източници на финансиране в програмния период 2021–2027 г.
- Общината е в добра позиция да надгради върху постигнатото от други европейски градове чрез мрежите IoTxchange и Metacity.
- Тестването и въвеждането на решения - значително ще повиши местната информираност и ще демонстрира потенциала за прилагане на възможностите на метавселената в образованието, туризма и др.

OPPORTUNITIES

- Текущата политическа ситуация в България води до значително забавяне на стартирането на изпълнението на инструментите за финансиране – Оперативни програми, Национален план за възстановяване и устойчивост.
- Потенциална съпротива срещу внедряването на дигиталния преход и иновациите в образованието поради неефективна комуникация.
- ИКТ инфраструктурата се развива твърде бавно, за да отговори на потребностите.
- Дигиталният преход и развитието на метавселената не са ясно формулирани като национален приоритет.
- Постоянен недостиг на дигитални умения – до 2030 г. само 52% от българите може да притежават базови дигитални умения, далеч под целта на ЕС от 80%, което затруднява дигитализацията на образованието.
- Обществена съпротива към промяна – консервативни нагласи и ограничена подкрепа за промени могат да забавят внедряването на дигитални инструменти в образованието.

THREATS

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПРОБЛЕМИ

Местната URBACT група (ULG) е Управляващата група в рамките на проекта MetaCity и е основният стълб в разработването на Интегрирания план за действие (ИПД). Тя обединява представители на различни заинтересовани страни – включително местната администрация и общинския съвет, външни експерти, училища, местната агенция за развитие и представители на бизнеса – като по този начин създава уникално сътрудничество, фокусирано върху международното учене, оценката на Малката пилотна дейност и оформянето на ИПД.

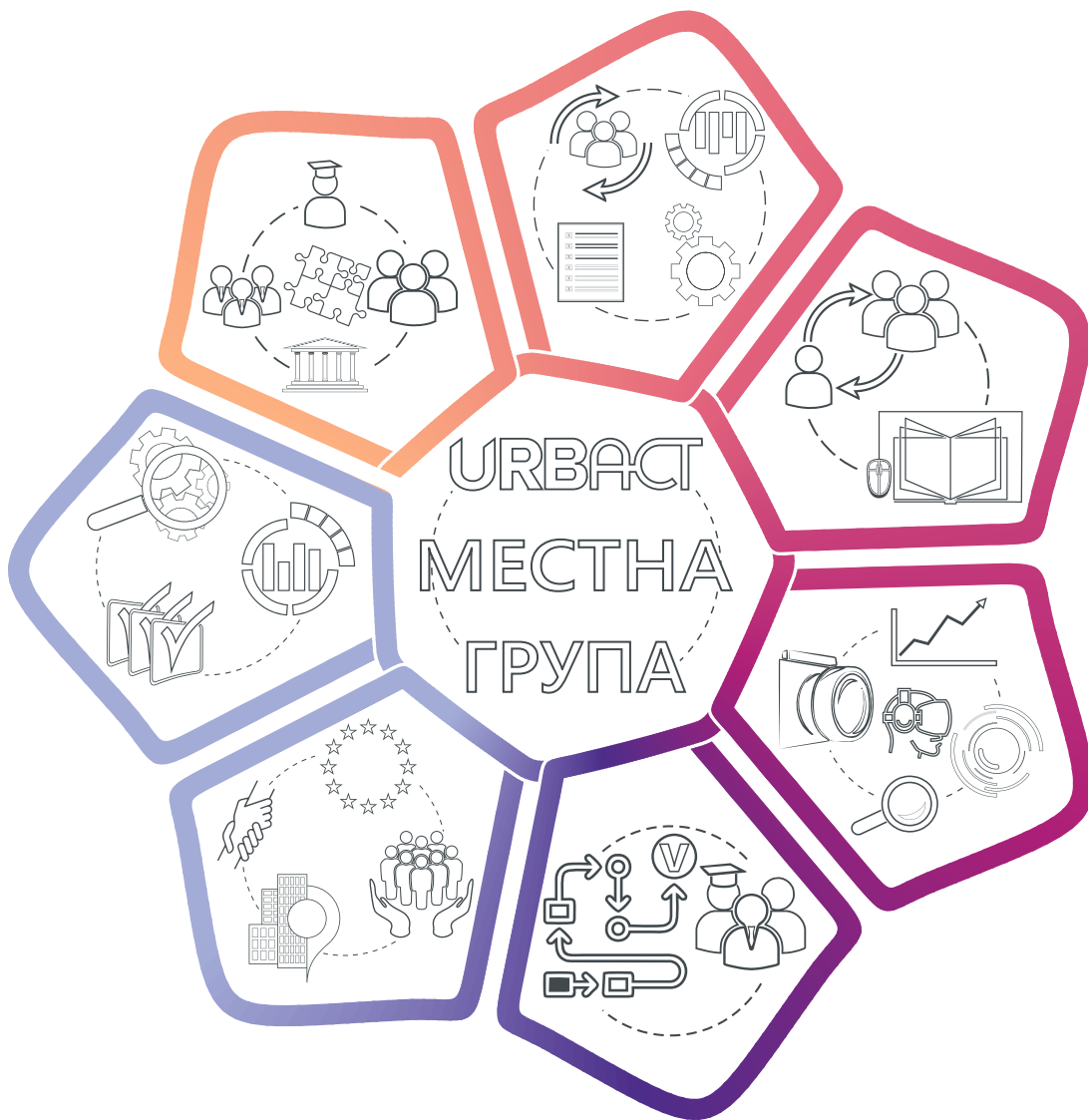
ULG групата в Разлог е изключително разнообразна и добре представена. До момента са проведени три заседания на ULG с общо 45 участници. Пълният състав включва:

- Представители на местната власт:
 - о Кмет на община Разлог
 - о Двама заместник-кметове
 - о Председател на Общинския съвет
 - о Експерти от различни общински отдели
- Външни участници:
 - о Учители и ученици от три средни училища
 - о IT специалисти от частни компании
 - о Представители на неправителствени организации

Чрез активното включване на хората, които са пряко засегнати от градското развитие, процесът насърчава приобщаващ диалог, стимулира иновациите и укрепва местната ангажираност към предложените действия. Благодарение на участието на разнообразни местни лидери бяха разработени по-адекватни и ефективни градски политики, които пряко отговарят на нуждите на общността.

ULG СХЕМА НА РАБОТА

1. Изграждане на силна местна мрежа от заинтересовани страни

- Ясно дефиниране на ролите.
- Структурирана и прозрачна комуникация.
- Осигуряване на активно участие и проследяване.

2. Оценка на местните нужди и предизвикателства

- Организиране на фокус групи.
- Идентифициране на ключови предизвикателства в дигиталното образование.
- Определяне на приоритети за ИПД чрез данни.

3. Обмен на знания и изграждане на капацитет

- Обучения за общината, училищата и бизнеса.
- Сътрудничество между училища и ИТ компании.
- Използване на местен експертен потенциал.

4. Тестване и оценка на Малки пилотни действия (SSA)

- Реализиране на пилотни дигитални инициативи.
- Събиране на обратна връзка.
- Усъвършенстване и разширяване на успешните действия.

5. Съвместно създаване на Интегрирания план за действие (ИПД)

- Разработване на обща визия за дигиталното развитие.
- Съответствие с местни политики и приоритети.
- Съвместно дефиниране на действия и решения.

6. Прилагане и осигуряване на местна подкрепа

- Идентифициране на финансиране и партньорства.
- Включване на пилотните инициативи в общинските стратегии.
- Осигуряване на дългосрочна подкрепа от общината, училищата и бизнеса.

7. Мониторинг, оценка и устойчивост

- Определяне на ключови показатели.
- Механизъм за обратна връзка и адаптация.
- Гарантиране на устойчивост след края на проекта.

СРЕЩИ НА URBACT МЕСТНА ГРУПА

ULG Среща # 6

Дата: 09.10.2025

Място: Конферентна зала на СУ „Братя Каназиреви“ - Разлог

Брой участници: 25:

ДИректор, учители, ученици, експерти от ИМ- Разлог

Основни акценти: Представяне на Интегриран плана за действие - чернова, Оценка на Малко тсетво действие - холзи и резултати, Обсъждане на идеи и предложения от групата

Дата: 14.04.2025

Място: Исторически музей – Разлог

Участници: 21

неформални общностни лидери; членове на местната туристическа асоциация; ученици; учители; директорът на Исторически музей – Разлог; членове на проектния екип

Основни акценти: представяне на актуализирания проект на ИПД; SSA: Дигитална лаборатория в СУ „Братя Петър и Иван Каназиреви“ – цели и резултати; VR прожекция: кукерската традиция в Разлог – две кратки VR видеа, създадени от ученици; дискусия: как да се интегрират образованието и туризмът.

Дата: 07.11.2024

Място: Община Разлог

Участници: 17

водещ експерт по Metacity (онлайн), директори на училища, учители, ученици, експерти от Община Разлог

Основни акценти: отчет за напредъка по ИПД; обсъждане на проектната версия на Таблицата с действията.

ULG Среща # 4

ULG Среща # 1

Дата: 16.02.2024

Място: Община Разлог

Участници: 7

заместник-кметове на Община Разлог, председател на Общинския съвет

Основни акценти: представяне на URBACT и проекта MetaCity; предизвикателства и възможности

Дата: 13.03.2024

Място: Зала на Общинския съвет – Разлог

Участници: 12

директори на общински училища, учители, ученици, експерти

Основни акценти: дефиниране на проблеми и предизвикателства, възможности за SSA, идеи за ИПД

Дата: 21.05.2024

Място: СУ „Братя Каназиреви“, кабинет по информационни технологии

Участници: 26

директор на училището, учители, ученици, експерти от Община Разлог

Основни акценти: представяне на SSA по проекта; определяне на рамката на ИПД

ULG Среща # 3

URBACT
LOCAL
GROUP

ULG Среща # 2

ULG Среща # 5

ПЪРВА ДИГИТАЛНА ЛАБОРАТОРИЯ
ЗА ВИРТУАЛНА РЕАЛНОСТ
И ПРЕДАВАНЕ НА ЖИВО

МАЛКО ТЕСТОВО ДЕЙСТВИЕ

Първата дигитална лаборатория за виртуална реалност и лайв стрийминг беше създадена и изградена в СУ „Братя Каназиреви“ в Разлог благодарение на проекта Metacity. Дигиталната лаборатория се утвърждава като ключов катализатор за развитието на учениците в епоха, в която технологиите превръщат образованието в персонализирано и ангажиращо преживяване.

ПОЛЗИ

1

Създаване на VR съдържание

Интегрирането на виртуална реалност в учебния процес е иновативен подход. Дигиталната лаборатория дава възможност на учениците да създават VR съдържание, което обогатява учебните материали. Инициативата е пряко свързана с втория приоритет на ИПД на Разлог – развитие на дигитален (VR) туристически продукт. С VR туровете за Историческия музей учениците представят занаяти, традиции и култура от различни епохи, като така допринасят за популяризирането на местното наследство сред туристите.

2

Практическо прилагане на знанията

Дигиталната лаборатория осигурява реална среда, в която учениците прилагат придобити умения по видеозаснемане, режисура, работа с техника, графичен дизайн, монтаж и писане на сценарии. Те се сблъскват и с предизвикателствата на лайв стрийминг пред публика.

3

Предаване на събития „на живо“

Дигиталната лаборатория позволява излъчване на събития, срещи и лекции в и извън училището. Това

разширява аудиторията и дава възможност на учениците да участват в организацията и провеждането им, като допринасят за общността и популяризират региона.

4

Професионално ориентиране

Работата в дигиталната лаборатория дава на учениците реален опит в областта на дигиталните технологии. Така те по-лесно преценяват дали желаят професионално развитие в тази сфера и могат да се подготвят още по време на обучението си.

5

Обучения и майсторски класове

Дигиталната лаборатория позволява на ИТ експерти да провеждат лекции и мастер класове по програмиране и дигитални технологии.

Решение за недостига на ИТ експерти и дигитална неграмотност:

Създаването на дигитална лаборатория за VR и лайв стрийминг разширява технологичния поглед на учениците и им дава ключови умения за плавен преход към професионалната среда. Инициативата пряко адресира недостига на ИТ специалисти и нуждата от дигитални компетентности в Разлог и региона, като изгражда ново поколение подготвени кадри за цифровата епоха.

Ниво на изпълнение:

Завършено

Следващи стъпки:

Община Разлог планира да изгради още дигитални лаборатории в други училища, ако пилотният модел се докаже като успешен.

„МЕКИ“ ИНВЕСТИЦИИ

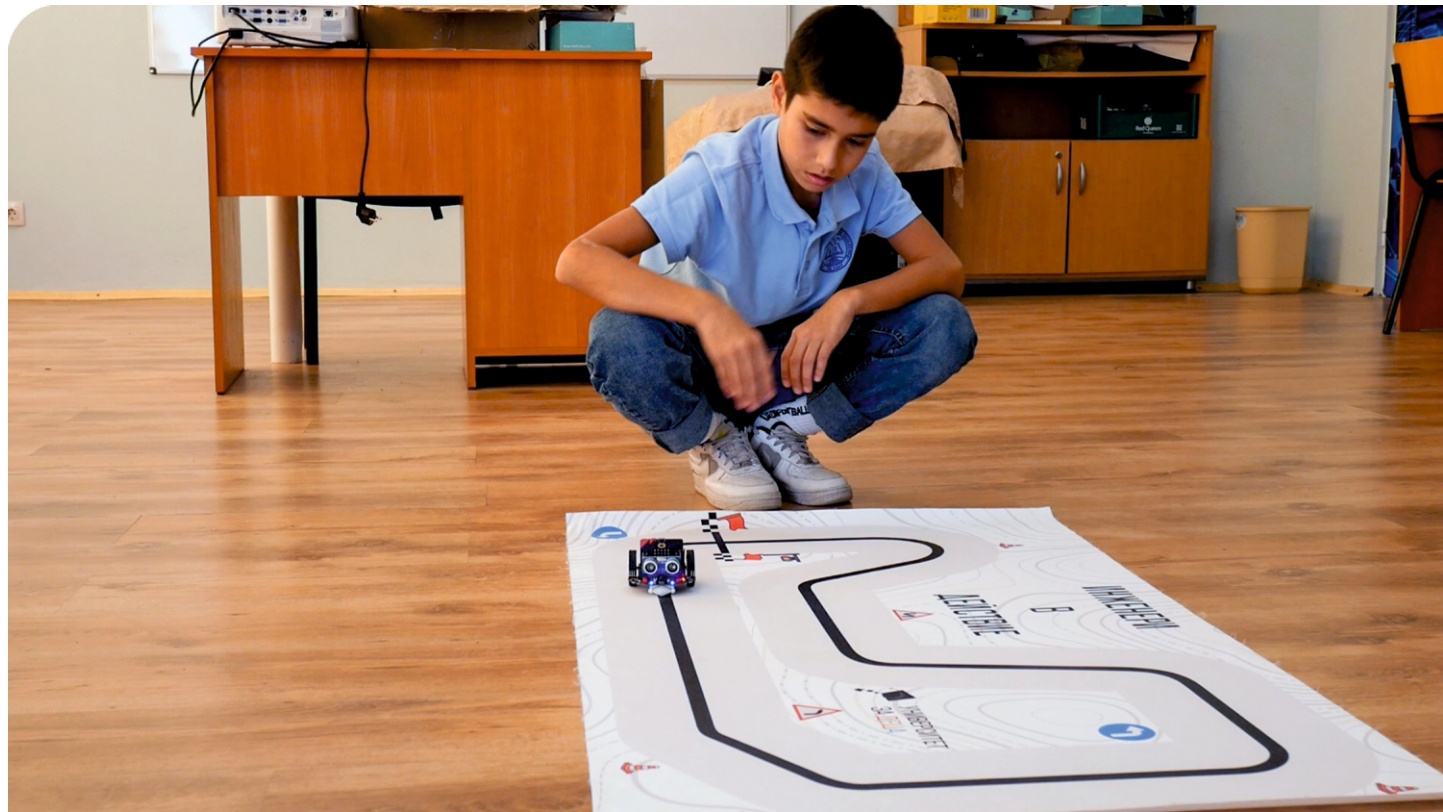
Меките инвестиции обхващат обученията за учители в дигитална грамотност и адаптивни методи на преподаване, програми за насърчаване на социална отговорност и активно гражданство, както и ресурси за подкрепа на психичното здраве и благосъстоянието на учениците.

„ТВЪРДИ“ ИНВЕСТИЦИИ

Твърдите инвестиции по проекта включват развитие и модернизация на дигиталната инфраструктура – високоскоростен интернет, дигитални класни стаи, интерактивни технологии и обновена училищна база. Тези подобрения са ключови за осигуряване на необходимите инструменти за съвременно, технологично обогатено обучение. Ангажиментът на Разлог към подобни инвестиции гарантира, че всички училища разполагат с модерни технологии и безопасна, функционална среда за учене.

Интегрирането на твърдите и меките инвестиции е ключово за постигане на целите на проекта. Технологиите сами по себе си не са достатъчни без добре обучени учители, които да насочват учениците в дигитална среда. Също така социалните инициативи са по-ефективни, когато са подкрепени с надеждна инфраструктура. Тази комбинация създава устойчива система, в която дигиталните и социалните умения се развиват заедно, подготвяйки учениците за успешен живот в динамичен и свързан свят.

ИНТЕГРАЦИЯ НА „ТВЪРДИ“ (МАТЕРИАЛНИ) И „МЕКИ“ (СОЦИАЛНИ) ИНВЕСТИЦИИ

ЦЕЛ НА ПЛАНА ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Интегрираният план за действие за дигитално образование е водеща общинска инициатива, насочена към осигуряване на качествено, иновативно, достъпно и бъдещо-ориентирано дигитално обучение. Планът цели да създаде цялостен подход, който да гарантира, че всички жители, независимо от произход, могат да се възползват от цифрови образователни възможности.

Местната власт ще работи за изграждане на ефективна екосистема за дигитално образование, която да предостави на ученици и професионалисти умения, необходими за дигиталната икономика, като насърчава иновации, адаптивност и конкурентоспособност.

Основен акцент е равенството и приобщаването. Община Разлог планира да подкрепя обучения, които помагат на хората бързо и ефективно да се адаптират към новите дигитални среди, включително метавселената.

Планът е в съответствие с европейските стандарти за дигитално образование, като цели местната система да достигне високо техническо ниво и да бъде конкурентоспособна в европейски и глобален контекст. Инициативата ще модернизира образованието в Разлог и ще позиционира общината като лидер в дигиталната трансформация и иновациите.

ВИЗИЯ

Успешно и модерно образование в община Разлог, което отговаря на нуждите на съвременното общество чрез създаване на устойчива дигитална образователна среда, гарантираща, че всички млади хора завършват училище като функционално грамотни, адаптивни, иновативни, социално отговорни и активни граждани, мотивирани да развиват своите компетентности чрез учене през целия живот.

Училища:

- о Предоставят максимално сигурна, дигитално ориентирана, екологична и подкрепяща среда.
- о Съчетават образователните традиции с иновативни педагогически решения, изкуствен интелект и дигитално развитие.
- о Развиват се като пространства за учене, отдиш и взаимодействие между деца, ученици, родители и местната общност.
- о Обединяват се около споделени ценности за постигане на обща цел: формиране на знаещи и способни личности, които могат да вземат отговорни решения и да реализират целите си в динамична и конкурентна дигитална среда.

Учители:

- о Дигитално компетентни, подкрепящи, диалогични и отворени към иновации.
- о Вдъхновени от мисията да мотивират и насърчават децата, като им помагат да изградят дигитални умения и компетентности, приложими в различни житейски и професионални ситуации.
- о Посветени на развитието на критично и аналитично мислене у децата и учениците чрез използване на дигитални технологии и подкрепа за техния професионален, творчески, личностен и емоционален растеж.

Ученици:

- о Притежават знания, дигитални умения и компетентности, стремейки се към личностно развитие и непрекъснато усъвършенстване.
- о Имат нагласа за успешна социална и професионална реализация.
- о Са активни граждани с ориентирани към обществото ценности и работят за цялостното подобряване на обществото и общественото благосъстояние.

*In the picture:
Dautov Peak, elevation of 2,597 meters
in the Pirin Mountains*

Дигиталната трансформация в образованието не може да успее без силна и надеждна инфраструктура. В момента училищата в общината и по-широкия регион се сблъскват със сериозни ограничения: фрагментирани ИТ системи, неравномерна интернет свързаност и прекомерна зависимост от краткосрочно проектно финансиране. Селските училища са особено ошетени, с по-малко устройства и по-слаба свързаност, което задълбочава неравенствата между градските и селските ученици. Освен това цифровото планиране все още се извършва по „отгоре-надолу“, като оставя малко пространство за училищата и местните участници да допринесат със свои гледни точки и решения.

Стратегическата цел е да се оборудва всяко училище с високоскоростен интернет, модерни устройства и платформи, базирани на изкуствен интелект, всички поддържани чрез устойчиви системи за техническа поддръжка. Това ще създаде стабилна дигитална основа за образованието и едновременно ще укрепи местната икономика, като подготви учениците с умения, необходими за бъдещата работна сила.

За да се постигне това, ще бъдат приложени няколко координирани действия. Първо, всички училища ще преминат през цялостна оценка на настоящите си ИТ системи, за да се определят основните дефицити. Въз основа на това ще бъдат разпределени ресурси за осигуряване на пълна интернет свързаност в партньорство с местни доставчици, а класните стаи ще бъдат модернизирани с лаптопи, таблети, смарт дъски и интерактивни технологии. Успоредно с това в учебния процес ще бъдат интегрирани платформи, базирани на изкуствен интелект, които да подкрепят персонализираното обучение, адаптивното преподаване и анализа на данни.

Гарантирането на устойчивост е основен елемент от стратегията. Вместо фрагментирани и временни инициативи ще бъде създаден стабилен финансов модел, съчетаващ общинско съфинансиране, партньорства с частния сектор и целево проектно финансиране. Ще бъде изграден и специализиран технически център за поддръжка, който да гарантира, че всички дигитални инструменти остават функционални, актуални и сигурни. Това ще позволи дългосрочно и надеждно използване на инфраструктурата, вместо изолирани краткосрочни проекти.

Равнопоставеността също е водещ принцип. Регионален механизъм за оценка и разпределение на ресурси ще гарантира, че училищата в селските райони получават същите възможности като тези в градовете. Чрез системно намаляване на цифровото разделение между градските и селските територии стратегията ще осигури балансиран достъп до образование и ще предотврати задълбочаването на неравенствата.

И накрая, управлението ще се промени от централизирано към кооперативно. Училищата, общинските съвети, Министерството на образованието, родителите и местните заинтересовани страни ще бъдат пряко включени в разработването и изпълнението на инфраструктурните планове. Този съвместен подход ще изгради доверие, ще засили отчетността и ще синхронизира местните инициативи с националните образователни политики.

Очакваните резултати са ясни: стабилна и свързана дигитална образователна система с надеждна и разширяема инфраструктура; намаляване на териториалните различия; устойчиви механизми за финансиране и поддръжка; и по-силно сътрудничество между училищата, общината, държавата и частния сектор. На тази основа образованието ще се превърне в двигател на цифровото приобщаване, иновациите и икономическия растеж в региона.

Цел: Въвждане на изкуствен интелект в образователния процес

Изкуственият интелект (AI) бързо трансформира всички сектори на обществото и образованието трябва да използва неговия потенциал, за да подготви учениците за бъдещето, като същевременно облекчи натоварването на учителите. В настоящия момент използването на AI в училищата е минимално. Учителите продължават да работят под силно натоварване, със значителни административни задължения и ясно изразена разлика в дигиталните умения на различните поколения. Повечето инициативи са ограничени в рамките на отделни училища и остават фрагментирани, без системно финансиране или координация. Достъпът до AI иновации е неравномерен – селските училища и по-малките общини изостават, а общата осведоменост сред ключовите заинтересовани страни е ниска.

Стратегическата цел е въвеждане на AI инструменти, които да предлагат персонализирани възможности за обучение, да оптимизират административните процеси и да направят образованието по-приобщаващо. AI може да адаптира уроците към способностите и темпото на всеки ученик, подобрявайки резултатите от обучението. Автоматизираното оценяване може да намали административната тежест върху учителите, като освободи повече време за работа с ученици. Виртуални инструктори и AI-базирани помощници могат да допълват учебния процес, като предоставят незабавна подкрепа и насоки. Освен това AI може да анализира данни за постиженията с цел ранно откриване на обучителни затруднения и своевременно предприемане на мерки. Важно е, че AI подобрява достъпността чрез инструменти като преобразуване на текст в говор, говор в текст и адаптивни интерфейси, които подкрепят ученици с увреждания и осигуряват равни възможности за всички.

За реализиране на тези възможности ще бъде въведена структурирана рамка за интервенции. Училищата постепенно ще внедряват AI платформи за персонализирано обучение, автоматизирано оценяване и виртуална подкрепа. Ще бъдат създадени програми за обучение и подпомагане на учителите в партньорство с AI разработчици, като акцентът ще бъде върху практическите ползи, намаляване на рутинните задачи и подобряване на ефективността в класната стая. Това ще стимулира доверието и ще намали съпротивата сред по-опитните педагози.

Устойчивостта на тази стратегия изисква преминаване от единични експерименти към стабилни, разширяеми решения. Финансирането ще съчетава общински ресурси, партньорства с технологични компании и целеви държавни и европейски програми. Това ще гарантира непрекъсната модернизация на системите, интеграция със съществуващи платформи и достъпност за всички училища.

От териториална гледна точка стратегията поставя специален акцент върху регионалната съгласуваност. Внедряването на AI няма да се ограничава до големите училища, а ще бъде разширено към селските населени места и съседните общини чрез споделени ресурси, междуобщинско сътрудничество и регионални обучителни центрове. Това ще предотврати възникването на нови цифрови неравенства и ще осигури балансирано развитие във всички територии.

Управлението също ще се развие в многостепенна и многоакторна структура. В процеса на вземане на решения ще участват училищата, общинските съвети, родителите, неправителствените организации, регионалните инспекторати и AI разработчиците. Този приобщаващ модел ще повиши доверието, прозрачността и съгласуваността с националните политики, като същевременно гарантира, че етичната употреба на AI остава водещ принцип. Дългосрочната визия е ясна: подобрени резултати на учениците, по-ефективни и мотивирани учители и модерна, адаптивна и приобщаваща система за дигитално образование. Чрез интегрирането на AI в основата на образователната практика общината и регионът ще модернизират училищата и ще укрепят ролята си като лидери в дигиталната трансформация, насърчавайки култура на иновации и споделена отговорност.

Цел: Въвеждане на дигитални учебни материали и платформи

Дигиталните учебни материали и платформи са в основата на модернизацията на образованието. В момента традиционните учебници доминират учебния процес, оставяйки ограничено пространство за иновации и интерактивно преподаване. Много училища разчитат на краткосрочни пилотни проекти без ясен механизъм за поддръжка или дългосрочна интеграция, а частните стартиращи компании остават извън признанието на образователните институции. Селските училища са особено оцетени поради неравномерния достъп до дигитални ресурси, което задълбочава съществуващите неравенства. Освен това учителите и образователните органи не участват достатъчно в разработването на платформите, което намалява мотивацията им за използване.

Стратегическата цел е дигиталните съдържания и платформи да станат основен елемент на преподаването във всички училища. Това включва разработване на електронни учебници, интерактивни уроци, VR преживявания и мултимедия, съобразени с националната учебна програма. Глобални платформи като Google Classroom, Microsoft Teams и Moodle ще бъдат интегрирани по координиран начин, а виртуални класни стаи ще разширят възможностите за дистанционно обучение и съвместно учене между общини. Изкуственият интелект ще допринася за персонализирано обучение, адаптирано към индивидуалния напредък на учениците.

Фазата на интервенция поставя акцент върху иновациите и устойчивостта. Училищата и общините ще инвестират в електронни учебници, VR уроци и смесени платформи, като постепенно заменят традиционните ресурси. За да се избегне „капанът на пилотните проекти“, ще бъдат създадени устойчиви финансови механизми за редовни актуализации и поддръжка. Така дигиталните ресурси ще се превърнат в основен елемент на формалното обучение, а не в изолирани извънкласни инициативи.

Териториалната съгласуваност е ключова за стратегията. Равномерното внедряване на платформите във всички общини – включително селските – ще гарантира, че учениците в по-малките училища получават същите възможности като тези в градските центрове. Регионалното сътрудничество и споделените ресурсни центрове ще осигурят обучения, дигитални библиотеки и техническа помощ, намалявайки цифровото разделение между град и село.

Управлението ще бъде приобщаващо и съвместно. Създаването на дигитални учебни материали с участието на учители, ученици, НПО и образователни институции ще гарантира актуалност и по-голямо приемане. Дигиталните платформи ще бъдат свързани с държавните политики и учебни рамки, като се избягва фрагментация. Включването на множество актьори – училища, инспекторати, общини и частни разработчици – ще осигури доверие, прозрачност и отговорност.

Дългосрочната визия е всяко училище, независимо от местоположението, да разполага с висококачествени, интерактивни и персонализирани дигитални инструменти за учене. Това ще повиши ангажираността и резултатите на учениците и ще създаде по-балансирана и интегрирана образователна система, в която иновациите са устойчиви, достъпът е равнопоставен, а дигиталната грамотност – основа на гражданското и икономическото развитие.

Цел: Обучение на учителите и професионално развитие

Дигиталната трансформация на образованието зависи от готовността и уменията на учителите. В момента техните дигитални компетентности са неравномерни, със значителни различия между поколенията. Професионалното развитие е спорадично, фрагментирано и често без последователност, което ограничава дългосрочното му въздействие. Учителите в селските райони имат по-малък достъп до обучения, а много инициативи се организират „отгоре-надолу“, което намалява мотивацията и увереността за прилагане на иновации в класната стая.

Стратегическата визия е изграждане на добре подготвена и иновативна учителска общност, способна да интегрира дигитални технологии и съвременни педагогически подходи в ежедневната практика. Учителите трябва не само да овладеят техническите аспекти на дигиталните инструменти и AI решения, но и да ги използват творчески за повишаване на ангажираността на учениците, критичното мислене и постиженията.

За постигане на тази цел ще бъдат въведени регулярни обучения – работилници, семинари и уебинари, насочени към дигитални инструменти, AI технологии и иновативни методи. Партньорства с университети и образователни организации ще осигуряват достъп до актуални изследвания и методики. Специализиран дигитален ресурсен център ще предоставя инструменти, добри практики и ще подкрепя професионални общности, в които учителите да обменят опит и да създават нови решения.

Подходът е устойчив и приобщаващ. Професионалното развитие ще премине от единични инициативи към структурирана система от регулярни цикли, интегрирана в националните и общински стратегии. Междуобщински мрежи ще подпомагат продължаващо обучение и обмен, докато онлайн програми и регионално сътрудничество ще осигуряват равен достъп за селските училища и ще намаляват териториалните различия.

Управлението ще бъде основано на съвместно създаване и споделена отговорност. Вместо наложени обучения, програмите ще се разработват съвместно с учители, НПО и университети, за да бъдат актуални, мотивиращи и широко прилагани. Държавните политики ще осигуряват устойчиво финансиране и институционална подкрепа, като утвърждават професионалното развитие като част от основата на образователната система.

Дългосрочният резултат е висококвалифицирана, мотивирана и иновативна учителска сила. Учителите във всички общини ще имат равни възможности да развиват своите дигитални и педагогически компетентности, подкрепени от стабилни мрежи, ресурсни центрове и сътрудничество. Това ще създаде устойчива култура на учене през целия живот, ще подобри качеството на преподаване и ще укрепи системата като модерна и ориентирана към бъдещето.

Цел: Ангажираност и подкрепа на учениците

Една дигитално трансформирана образователна система трябва да поставя учениците в центъра, като гарантира, че те развиват силна дигитална грамотност, получават навременна и индивидуализирана подкрепа и участват активно в съвместно учене. В момента дигиталната грамотност е неравномерна между училищата, системите за подкрепа са фрагментирани и краткотрайни, а извънкласните възможности – недостъпни. Учениците със специални образователни потребности (СОП) са изправени пред допълнителни бариери, тъй като много училища все още не разполагат с достатъчно програми и ресурси. Освен това гласът на учениците често отсъства при формирането на образователни политики и решения.

Визията е създаване на приобщаваща и ориентирана към бъдещето учебна среда, в която учениците не са само потребители на дигитални инструменти, а активни създатели, сътрудници и иноватори. Те трябва да бъдат насърчавани да развиват ключови умения на XXI век – програмиране, дигитална сигурност, критично мислене и работа в екип, подкрепени от надеждни системи за индивидуална помощ.

За постигане на това дигиталната грамотност ще бъде интегрирана в учебния процес чрез дисциплини като информатика, програмиране и безопасно онлайн поведение. Ще бъдат въведени AI инструменти за мониторинг на напредъка на учениците и ранна интервенция при затруднения. Училищата ще създадат ученически помощни центрове за техническа подкрепа, така че технологиите да бъдат помощ, а не препятствие. Извънкласни дейности като клубове по програмиране, хакатони и дигитални проекти ще предлагат възможности за творчество и екипна работа. Специално внимание ще бъде отделено на учениците със СОП чрез дигитални инструменти, менторски програми и адаптирани материали.

Подходът е устойчив и насочен към равнопоставеност. Подкрепата за учениците ще се превърне от еднократни инициативи в институционализирани системи, финансирани чрез регулярни бюджети. Равният достъп във всички общини ще бъде гарантиран чрез координирани програми, които осигуряват едни и същи възможности за градски и селски ученици. Междубщинското сътрудничество и копродукцията с местни актьори ще изградят регионални мрежи от ученически инициативи.

Управлението ще се ориентира към активно участие на учениците. Ученическите съвети ще имат по-значима роля в съвместното създаване на дейности и програми, работейки с училища, НПО и институции. Така системата ще насърчава култура на ангажираност, мотивация и споделена отговорност.

Дългосрочният резултат ще бъде поколение уверени, активни и дигитално грамотни граждани, подготвени за предизвикателствата на бъдещето. Учениците ще постигат не само академичен успех, но и цялостно развитие чрез извънкласни дейности, сътрудничество с връстници и подкрепа за благосъстоянието. Чрез постоянен мониторинг, индивидуална подкрепа и приобщаващо участие образователната система ще стане по-устойчива, равнопоставена и съобразена с реалностите на дигиталната епоха.

Изграждането на дигитално грамотни и социално отговорни млади хора изисква повече от техническо обучение — необходимо е интегриране на граждански ценности, лидерски умения и активно участие в образователната и обществената среда. В момента гражданската активност чрез дигитални инструменти в общината е ниска, фрагментирана и спорадична. Инициативите за информираност са изолирани и без последователност, а участието варира между градските и селските райони, което задълбочава териториалните неравенства. Сътрудничеството между училища, НПО и общински структури е ограничено, което намалява мащаба и ефекта на инициативите. Липсата на ясна държавна политика допълнително възпрепятства изграждането на устойчива култура на гражданско участие.

Стратегическата визия е формиране на поколение дигитално умели граждани, които не само владеят технологиите, но ги използват отговорно, за да допринасят за обществения живот и устойчивото развитие на общността. Това налага включване на гражданското образование в учебния процес, насърчаване на активното гражданство и развитие на лидерски умения. Учениците трябва да имат възможности за пряко взаимодействие с местната власт, НПО и обществени организации, за да създават решения за реални предизвикателства.

Основните мерки включват систематично разработване на граждански проекти, които свързват учениците с публични услуги, опазване на околната среда и местно управление. Редовни кампании ще повишават информираността за ползите от дигиталното образование и ще насърчават подкрепата от семейства, общности и институции. Събития като дни на дигиталното гражданство, хакатони за социални каузи и местни форуми ще стимулират активното участие и ще укрепят връзките между училищата и гражданското общество. Институции като СУ „Братя Каназирев“ ще бъдат центрове за развитие, осигурявайки включване и на по-малки населени места.

Устойчивостта ще бъде гарантирана чрез институционализирани партньорства между училища и НПО, подкрепени от общинско съфинансиране и регионално сътрудничество. Вграждането на гражданското образование и инициативите в регулярния училищен живот ще ги превърне от еднократни събития в дългосрочни програми. Регионалната координация ще осигури равен достъп и ще намали разликите между град и село.

На управленско ниво ще се работи за създаване на държавна политическа рамка в подкрепа на гражданското участие в образованието и общественото развитие. Тя ще насърчава съвместната работа между училища, НПО, общини и национални институции, със споделени цели и ясно разпределена отговорност.

Дългосрочният резултат ще бъде изграждането на устойчива гражданска култура, дълбоко интегрирана в образованието и обществения живот. Учениците ще се превърнат в уверени, активни дигитални граждани, допринасящи за развитието на своите училища, градове и села. Териториалната кохезия ще се засили, а институционалното сътрудничество ще изгради доверие и устойчивост. В крайна сметка социалната ангажираност ще се развие от разпокъсани инициативи в устойчив екосистема на приобщаваща дигитална гражданска култура.

За да подготвят учениците за бързо променящия се трудов пазар и дигиталната икономика, училищата трябва да надхвърлят традиционните методи на преподаване и целенасочено да развиват предприемачески умения, финансова грамотност и иновационно мислене. В момента обучението по предприемачество е недостатъчно, а много ученици нямат възможности да развиват практически бизнес умения. Връзките между образованието и местната икономика са слаби, което оставя учениците неподготвени за професионална реализация или собствен бизнес. Градските ученици често имат повече достъп до бизнес среда, докато учениците от селските райони са в неравностойно положение. Още по-слабото взаимодействие между училищата и бизнеса ограничава потенциала на младите хора да допринасят за регионалната икономика.

Стратегическата цел е учениците да придобият предприемачески и бизнес умения чрез цифрови инструменти, подготвяйки ги за кариерно развитие, създаване на стартиращи компании и активно включване в местната икономика. Това изисква цялостен подход, който интегрира предприемачеството в учебната програма, свързва училищата с местни компании и стартиращи бизнеси и създава реални възможности за практическо приложение на знанията.

Основните мерки включват въвеждане на курсове по предприемачество и бизнес с дигитален фокус — дигитални бизнес модели, финансова грамотност, дигитален маркетинг, бизнес анализи с изкуствен интелект и управление на проекти. Обучението чрез проекти ще дава възможност на учениците да решават реални казуси, предоставени от местни предприятия, а партньорствата между училища и бизнес ще откриват менторства, стажове и практически опит. Състезания, предизвикателства за стартиращи компании и иновационни лаборатории ще бъдат платформи за тестване на идеи, поемане на рискове и учене чрез опит.

За устойчивост ще бъдат създадени иновационни хъбове в училища или в партньорство с регионални институции. Те ще функционират като инкубатори за ученически стартапи и ще бъдат свързани с акселератори и бизнес мрежи за професионално консултиране и ресурси. Чрез подход „отдолу-нагоре“ училищата ще работят с експерти от индустрията при създаването на динамични учебни програми, съобразени с нуждите на пазара на труда и нововъзникващите сектори.

Териториалният баланс ще се подкрепя чрез гарантиране на равен достъп до бизнес-ориентирано образование за ученици от градските и селските райони. Регионални образователни институции ще служат като центрове за разпространение на предприемачески програми, намалявайки различията във възможностите. Чрез сътрудничество между училища, общини, местни предприятия и търговско-промишлени камари ще се изгради подкрепяща екосистема, която свързва образованието с местното икономическо развитие.

На управленско ниво партньорствата между училища, общини и бизнес ще бъдат формализирани чрез политически рамки, които насърчават съвместни инвестиции в образование и иновации. Училищата ще бъдат не само образователни институции, но и активни участници в регионалните стратегии за развитие, внедрявайки предприемачески подходи в обществения живот.

Дългосрочният резултат ще бъде поколение дигитално умели, предприемчиви и иновативни граждани, които активно допринасят за регионалната икономика. Учениците ще завършват със самочувствие и компетентност да създават стартапи, да се включват в конкурентни индустрии и да поддържат силна връзка между образованието и местната икономика. С времето това ще изгради устойчива предприемаческа култура, подкрепена от стабилно сътрудничество между образованието, бизнеса и институциите.

Целта за тестване на въздействието в реална среда чрез създаването на дигитални лаборатории за VR и лайвстриймнинг представлява трансформираща стъпка за образователната система на община Разлог. Инициативата надхвърля пилотния етап и цели изграждането на дигитални лаборатории във всички училища, като всяка лаборатория се адаптира към профила на институцията, възрастовата група на учениците, интересите им и потенциала за бизнес-ориентирани приложения. Така се гарантира, че въведените технологични решения не са универсални, а съобразени с контекста, което максимизира тяхната педагогическа стойност и дългосрочна релевантност.

Реализацията ще включва закупуване, инсталиране и интегриране на съвременно дигитално оборудване, както и разработване на персонализирано дигитално учебно съдържание, съобразено с националната учебна програма. Учителите ще преминат обучение както по техническото използване на инструментите, така и по създаването на потапящи учебни дейности, съответстващи на профила на тяхното училище. Например, в началните училища лабораториите ще акцентират върху интерактивни образователни игри и творческо разказване на истории, докато в гимназиите фокусът ще бъде върху STEM експерименти, професионални симулации и предприемачески проекти. В бизнес-профилираните училища дигиталните инструменти ще пресъздават реални ситуации в маркетинга, управлението и производството, създавайки силна връзка с местната икономика.

Община Разлог, подкрепена от Общинския съвет и регионалните представители на Министерството на образованието, ще координира изпълнението на програмата, като гарантира, че финансирането от европейски и национални източници е съгласувано с местните нужди. Постепенното въвеждане в периода 2026–2030 г. ще позволи балансиран процес, с регулярен мониторинг и адаптиране към развиващите се потребности на всяко училище.

Очакваното въздействие е многопластово. На педагогическо ниво дигиталните лаборатории ще създадат потапяща и ангажираща учебна среда, стимулираща творчество, критично мислене и дигитални компетентности. На социално ниво инициативата ще гарантира равен достъп до модерни технологии и ще намали различията между градските и селските училища. На икономическо ниво тя ще подготви учениците за дигиталния пазар на труда, ще развие предприемачески умения и ще засили сътрудничеството между училищата и местния бизнес.

На европейско ниво добавената стойност се изразява в мащабируемостта и адаптивността на модела. Чрез разработването на гъвкава рамка, която се съобразява с профила на всяко училище, община Разлог предлага решение, което може да бъде приложено в други български и европейски общини. Инициативата е в пряко съответствие с Плана за дигитално образование на ЕС и допринася за целите за изграждане на дигитално умело поколение, насърчаване на иновациите и подкрепа на регионалната конкурентоспособност. По този начин Разлог се позиционира като лидер в дигитализацията на образованието, гарантирайки, че всеки ученик, учител и училище може да се възползва от възможностите на дигиталната ера.

Възрастните хора се сблъскват с все по-големи трудности при адаптирането към дигиталния преход. Мнозина разполагат с базови или никакви дигитални умения, което силно ограничава достъпа им до основни електронни административни услуги, онлайн банкиране, теле-медицина и дигитални инструменти за общуване. Липсата на дигитална грамотност води не само до затруднения в изпълнението на ежедневни задачи, но и до социална изолация, повишена зависимост от други хора и по-голяма уязвимост към дезинформация и измами. Хората, които не могат да използват дигитални платформи, често остават откъснати от важна информация, здравни консултации и финансови услуги, което намалява качеството им на живот и автономията им. В някои случаи липсата на дигитални умения затруднява кандидатстването за социални помощи, управлението на лични данни и участието в общностни инициативи, задълбочавайки различията между поколенията и географските различия.

Отсъствието на устойчиви политики, съчетано със значителни териториални различия между градове и села, още повече усложнява ситуацията. Възрастните хора в селските райони са изправени пред допълнителни бариери поради ограничена мобилност, слаб достъп до обучения и по-лоша инфраструктура. В момента липсва координирана управленска рамка, която системно да адресира специфичните нужди на тази група, а наличните усилия са фрагментирани и краткотрайни.

Предложената мярка отговаря на този дефицит чрез въвеждане на достъпно дигитално обучение, съобразено специално с потребностите на възрастните хора. Програмата предлага безплатни курсове, менторска подкрепа и практически уроци, допълнени от работилници за ползване на ключови онлайн услуги — електронни административни портали, онлайн плащания, теле-медицински консултации и безопасно използване на социални мрежи за връзка с близки. Устойчивостта се осигурява чрез модел „обучи учителя“, който позволява обмен на знания между самите участници, чрез интегриране на дигиталните умения в системата за учене през целия живот и чрез стабилно финансиране от европейски, национални и общински източници. Обученията ще се провеждат в библиотеки, читалища и клубове, а мобилни екипи и онлайн платформи ще гарантират достъп за хора в отдалечени райони. Гъвкавите графици премахват бариери, свързани с мобилност, здравословни състояния или липса на време.

Управлението ще бъде подкрепено чрез партньорства между общини, НПО, библиотеки, банки и здравни институции. Доброволчески мрежи и национална подкрепа ще подсилват капацитета и координацията за преодоляване на дигиталното неравенство.

Дългосрочният резултат ще бъде дигитално уверено поколение възрастни хора, които използват самостоятелно онлайн инструменти в ежедневието си. Програмата е разработена като устойчив модел с надеждно финансиране и институционален капацитет. Тя гарантира равнопоставено участие в различни райони и установява управленски структури, които осигуряват ефективност и приобщаване. Като подкрепя възрастните хора да се включват безопасно в дигиталното общество, инициативата намалява изолацията, укрепва независимостта и създава равни възможности между градски и селски общности. Освен индивидуалните ползи, дигиталното приобщаване укрепва социалната кохезия, улеснява достъпа до публични услуги и подобрява устойчивостта на общностите пред лицето на бързите технологични промени.

Днес децата растат в силно дигитализирана среда, в която онлайн обучението, социалните мрежи и дигиталната комуникация са централни за тяхното образование и всекидневие. Тази дигитална трансформация носи значителни ползи — достъп до огромни ресурси, интерактивно учене, глобална комуникация, развитие на креативност и дигитални умения, необходими за бъдещия пазар на труда. Училищата се възползват от по-бърза администрация, иновативни инструменти за преподаване и по-ефективна връзка с родители и общности. Семействата могат да използват дигитални платформи, за да участват по-активно в образованието на децата и да получават услуги по-лесно.

Въпреки това тези възможности са съпътствани от сериозни предизвикателства. Децата са сред най-уязвимите онлайн групи, изложени на рискове като кибертормоз, кражба на самоличност, измами, вредно съдържание и неправомерна употреба на лични данни. Киберсигурността и медийната грамотност все още не са системно интегрирани в училищата, което води до непоследователна защита. Селските райони срещат допълнителни затруднения — по-слаба свързаност и ограничени ресурси за сигурна инфраструктура. Училищата често използват временни инструменти и разполагат с недостатъчни бюджети за лицензи, одити и обновяване. Управленските структури са фрагментирани, без ясно разпределени роли между учители, администратори, родители и институции, а липсата на система за реакция при инциденти ограничава ефективността на училищата при проблеми.

Предложената мярка отговаря на тези предизвикателства чрез интегриране на дигиталното образование с мерки за киберсигурност по цялостен и устойчив начин. Обучение за дигитална безопасност и отговорно онлайн поведение ще се включи в учебните програми и ще се допълва от годишни работилници. Семействата ще бъдат подкрепени чрез „Родителска академия“, която предоставя практически умения за онлайн защита у дома. Училищата ще прилагат единен стандарт за сигурност, включващ защитни стени, филтри и двуфакторна автентикация, а процеси, основани на защита на данните, периодични одити и обучения за персонала ще гарантират устойчивост. Ще бъде създадена система за реакция и докладване при киберинциденти, подкрепена от обучени ИТ специалисти, консултанти и протоколи за взаимодействие с органите на реда.

Устойчивостта на подхода ще се гарантира чрез стабилно финансиране за лицензи и поддръжка, както и чрез включване на дигиталната безопасност в ежедневната училищна практика. Управлението ще бъде укрепено чрез междуобщинско сътрудничество, по-тясно партньорство между училища и семейства и ясни рамки за отговорност на местно и национално ниво.

Очакваният ефект е сигурна и надеждна дигитална учебна среда. Децата ще бъдат по-отговорни онлайн потребители, способни да разпознават рискове, да се предпазват от дезинформация и да защитават личните си данни. Училищата ще прилагат стандартизирани системи, съответстващи на изискванията за защита на данните, а разликите между градски и селски райони ще намалеят. Семействата ще имат активна роля в онлайн безопасността, а реакцията при инциденти ще бъде бърза и ефективна.

Основната цел е да се балансират предимствата на дигиталното образование със силни механизми за защита, създавайки приобщаваща и устойчива система, в която децата могат да учат, общуват и се развиват уверено в дигиталната епоха.

Община Разлог е определила балансирана финансова рамка, която подпомага дигиталната трансформация на образованието чрез развитие на инфраструктура, модерни технологии, повишаване капацитета на учителите, приобщаване на общността и осигуряване на сигурна дигитална среда.

1. Инфраструктура и технологии – 600 000 евро

Най-голямата инвестиция (23%), обхващаща модернизация на дигиталната инфраструктура и подмяна на остаряло оборудване в училищата, за да се гарантира надеждна техническа основа.

2. Изкуствен интелект в образованието – 325 000 евро

Подпомага въвеждането на адаптивни системи за обучение, инструменти за автоматизирано оценяване и методи за преподаване, базирани на данни (13%).

3. Дигитални учебни материали и платформи – 95 000 евро

Целева инвестиция (4%), допълваща националните инициативи за дигитално съдържание и подкрепяща разработването на интерактивни материали на местно ниво.

4. Обучение на учителите – 270 000 евро

Укрепва дигитално-педагогическите компетентности (11%) и надгражда националните и проектните програми за професионално развитие.

5. Ангажираност на учениците – 42 000 евро

Финансира дейности за мотивиране на учениците: дигитални клубове, състезания, работилници (1,6%).

6. Дигитална осведоменост в общността – 115 000 евро

Подкрепя инициативи за намаляване на дигиталните неравенства и насърчаване на дигиталната грамотност в общността (4,5%).

7. Образование, ориентирано към бизнеса – 450 000 евро

Значителен ресурс (17,5%), който свързва образованието с местната икономика чрез програми по предприемачество и професионални дигитални умения.

8. Тестване в реална среда – 240 000 евро

Осигурява пилотиране на иновативни решения (9%).

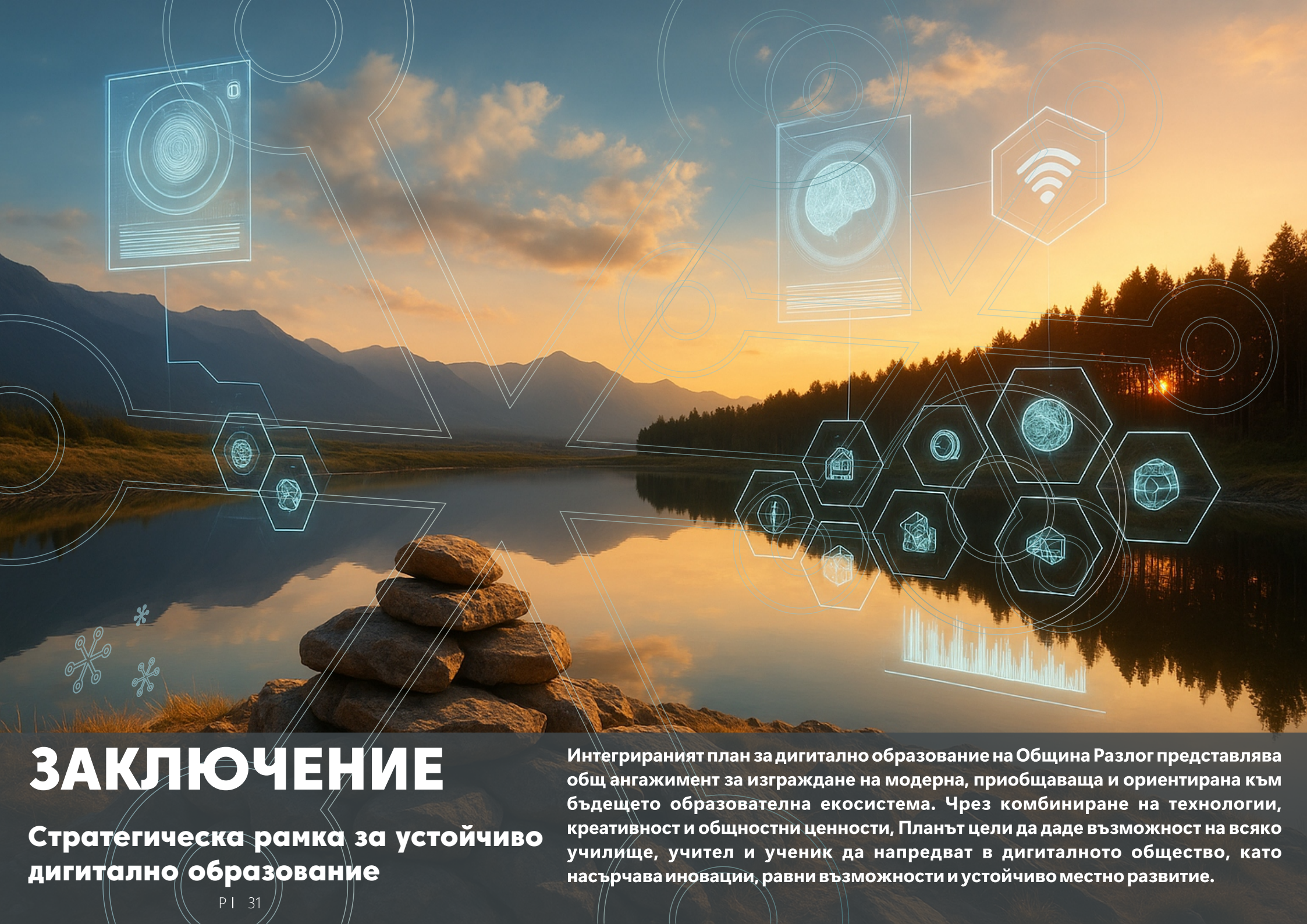
След силните резултати от пилотните проекти община Разлог ще предоставя ежегодно 50 000 евро за дигитализация на училищата, разпределени на ученик.

9. Дигитално образование за възрастни хора – 175 000 евро

Насърчава активното старееене и приобщаването чрез целеви обучения (6,8%).

10. Киберсигурност и защита на данните – 250 000 евро

Осигурява безопасна дигитална среда, съответствие с GDPR и прилагане на добри практики за онлайн защита (10%).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Стратегическа рамка за устойчиво дигитално образование

Р | 31

Интегрираният план за дигитално образование на Община Разлог представлява общ ангажимент за изграждане на модерна, приобщаваща и ориентирана към бъдещето образователна екосистема. Чрез комбиниране на технологии, креативност и общностни ценности, Планът цели да даде възможност на всяко училище, учител и ученик да напредват в дигиталното общество, като насърчава иновации, равни възможности и устойчиво местно развитие.